

Augustis 1926 algas koguteose trükkimine, milleks esialgu arvati kuluvat 3—4 kuud, mis kestis aga, nagu juba mainitud, ümmarguselt terve aasta. Esiteks nõudis artiklite redigeerimine üldtoimetajalt palju rohkem jõukulutust, kui alul oli arvatud: artiklid olid valminud mitmel tähtajal 1924.—1926. a., mõningaid andmeid tuli sellepärast täendavalt hankida; koguteose ühtlustamise huvides ja määratud ulatust silmas pidades tuli nii mõneski artiklis ette võtta suuremaid kärpimisi ja ümberpaigutusi, kui see autoreile oleks meeldinud, mille tagajärel autorikorrektuurid kauemat aega kinni peeti ja autoritega tuli pidada läbirääkimisi ja kirjavahetust. Teiseks takistas intensiivsemat tööd kevadpoolel 1927. a. üldtoimetaja ülekoormatus ning selle tagajärjel haigus. Edasi võiks mainida, et jooniste ja tabelite pealkirjade prantsuskeelsete tõlgete kui ka prantsuskeelse resümee hankimine tõlgi tööga-ülekoormatuse ja eemalviibimise pärast Tartust venis pikale.

Arvestades asjaolu, et sääraseiks töiks seni kogemused ja osalt kohased isikudki puudunud, võib siiski rahuldusega konstateerida, et toimkond on suutnud teostada alul püstitatud kava pea täies ulatuses: artiklid vastavad nii teaduslikkudele kui praktilise elu tarvetele, statistilised andmed, olgugi nad mõnes artiklis esitatud ainult 1924. aastani — nende täiendamiseks puudus seni võimalus, — pakuvad üldiselt kaunis tervikulise pildi Tartust. Olgu siinkohal tähendatud, et toimkond küllaldasel määral teadlik on ka koguteose puudust, mida aga olude sunnil polnud võimalik vältida. Toimkonnal on kavatsus tulevikus perioodiliselt välja anda täiendusvihke käesolevale koguteosele, milledes loodetavasti võimalus avaneb nii mõndagi ebatasasust ja puudust kõrvaldada.

Koguteose kaastöölised. Koguteose materjalide hankimisel ja teose ettevalmistamis- ning toimetamistööil on olnud tegev terve rida isikuid, kes osalt ülalpool juba mainitud. Eeskätt peab muidugi tänuga meelde tuletama koguteose autoreid, arvult 27, kes ohverdasid palju aega ning vaeva materjalide ümber töötamiseks ning artiklite koostamiseks. Autorid on sisukavas vastavate artiklite juures nimetatud. Juhtivaks organiks koguteose väljaandmisel on olnud linna-uurimise toimkond eesotsas prof. J. G. Granö, prof. A. M. Tallgreni ja linnaepa K. Luigega. Väga palju tegelikku tööd on koguteose algatamis- ja ettevalmistamis-perioodil lasunud linna-uurimise toimkonna sekretäri K. Kirbu õlgadel, kelle asemel hiljemini toiminud prl. L. Hütsi. Koguteose üldtoimetaja R. Kleisi ülesandeks on olnud viimase 2 aasta jooksul koguteose viimistlemistöö ja trükitehnilise külje korraldamine. Keelelise redaktorina on toiminud lektor J. V. Veski ja viimase haiguse puhul, alates 37. trükipoognast — E. Muuk. Asiregistri koostajaks oli V. Luik. Artiklite kokkuvõtted prantsuskeelse resümee jaoks koostati osalt autorite, osalt H. Pürkopi, K. Orviko ja üldtoimetaja poolt. Nende tõlkijaks prantsuse keelde oli prl. M. Hoepfener (Tallinnas), kes tõlkinud ka suurema osa jooniste ja tabelite pealkirju. Üldosa viimaste artiklite tabelite ja jooniste pealkirjad tõlkis lektor B. Pravdin, kes lõplikult läbi vaadanud ka resümee mõne artikli tõlkeid. Resümee artiklite tõlgete kontrollijana oli tegev K. Westberg. Suurem osa autoreist on oma artiklid lugenud ja viimistelnud korrektuurpoognates. Geograafilise ülevaate korrektuuri luges autori E. Kandi välismaal-viibimise ajal dr. A. Tammekann. Peale nende on geograafilise ülevaate autorile tema laialatuslikus töös kaasa aidanud E. Kulmar-Sahkenberg, mag. R. Livländer, A. Ohu, R. Fuchs, arhivaar A. Hasselblatt, prl. J. Kahro ja P. Nei. Tänuga olgu viimati mainitud rohked liiklemisvaatlejad ja andmetekogujad, kes aega ja vaeva ohverdasid koguteosele ainestiku kogumiseks.

Plaaniliste materjalide valmistamisel on olnud tegevad dr. H. Rumma, V. Üprus, K. Zolk ja V. Matiisen. Päevapiltlikud ülevõtted on saadud Lombilt, Riedelilt, Markuselt, Raukaselt ja Lennuväest. Mõned klišeed on hangitud E. K. S. kodu-uurimise toimkonnalt ja Riigi Statistika Keskbüroolt.

Lõpuks tähendatagu, et mitmesugustel põhjustel, osalt ka trükikoja eksimuse tõttu on koguteosesse sattunud mõned trükivead, millede parandused on erilehel koguteosele juurde lisatud.

Tartu linna-uurimise toimkond.